

# Justering af rammer for afholdelse af valg i Tønder Kommune

## Beslutningstema

I denne sag skal Økonomiudvalget træffe principbeslutning om justering af rammerne for afholdelse af valg i Tønder Kommune, hvorefter det udarbejdede forslag til justering af rammerne sendes i høring hos de lokale partiforeninger, Handicaprådet, 60+ Seniorrådet og de berørte lokalråd forinden behandling i Kommunalbestyrelsen.

## Historik

I forbindelse med valgbestyrelsesmøderne forud for kommunalvalget (KV 25) i 2025 og igen i forbindelse med det netop afviklede folketingsvalg (FT 26), opfordrede valgbestyrelsen forvaltningen til at se på antallet af afstemningssteder.

Der har siden kommunesammenlægningen i 2007 været 22 afstemningssteder i Tønder Kommune. I 2014 behandlede Økonomiudvalget et forslag om sammenlægning af Sdr. Sejerslev og Højer, Visby og Bredebro, Branderup og Agerskov, samt Nr. Løgum og Løgumkloster. Vedtagelse af forslaget ville have reduceret antallet af afstemningssteder i Tønder Kommune fra 22 til 18. Økonomiudvalget besluttede at sende forslaget i høring til de lokale partiforeninger samt til Handicaprådet, Ældrerådet og Landdistriktsudvalget.

På baggrund af de indkomne høringssvar fra de politiske partier, blev det vurderet, at der ikke umiddelbart var flertal for ændring af de nuværende valgdistrikter, udover afstemningssted Sdr. Sejerslev. Det blev derfor besluttet ikke at arbejde videre med sagen, da det med processen forbundne ressourceforbrug ikke blev vurderet at være proportionelt med gevinsten ved ændring af alene ét afstemningssted.

## Sagsfremstilling

På baggrund af opfordringen fra valgbestyrelsen har forvaltningen evalueret strukturen af afstemningssteder efter de seneste valg, og udarbejdet dette forslag til rammer for, hvordan en omstrukturering af valgdistrikterne kan imødekomme nuværende og fremtidige krav til afvikling af valghandlinger i Tønder Kommune.

Den primære begrundelse for omstrukturering af valgdistrikterne er, at den demografiske udvikling i kommunen gør det hensigtsmæssigt at afvikle valgene mere effektivt ved at samle vælgere på færre, men større, afstemningssteder. En sammenlægning vil samtidig reducere behovet for valgstyrere og øvrigt personale, idet alle afstemningssteder – uanset størrelse – skal bemannes med mindst 5 valgstyrere og 1 tilforordnet vælger, foruden 1 administrativ valgsekretær samt et antal administrative tællere. Erfaringerne viser, at det har været udfordrende for de lokale partiforeninger at bemane alle 22 afstemningssteder fuldt ud ved de seneste valg. En sammenlægning af valgdistrikter vil medføre et minimalt øget behov for valgstyrere eller tilforordnede vælgere på de største steder, og dermed reducere behovet for valgstyrere og tilforordnede vælgere samlet set.

Siden KV 25 anvendes der digitale valglister på alle afstemningssteder, hvilket markant reducerer ekspeditionstiden ved afstemningsbordene. Digitaliseringen medfører øgede krav til

valgstyrernes IT-kompetencer og IT-ressourcer for at sikre den nødvendige support på valgdagen. Dette krav er vanskeligt at imødekomme med det nuværende antal IT-medarbejdere og antallet af fysiske afstemningssteder.

Derudover har den generelle digitalisering og udviklingen i samfundet medført øgede krav til valgberedskab og sikkerhed. Samtidig er kravene til handicaptilgængelighed og hjælpemidler på valgstederne stigende, hvilket er vanskeligere at imødekomme på de mindre afstemningssteder. Forvaltningen oplever som følge heraf udfordring med udbuddet af egnede afstemningssteder i alle 22 valgdistrikter. Dette bl.a. fordi afstemningsstederne skal kunne imødekomme krav til handicaptilgængelighed, og at forvaltningen, som et led i nye krav til beredskabssetup, skal anviser backup afstemningssteder, hvilket langt fra er muligt i alle valgdistrikter i dag.

I nogle valgdistrikter er udbuddet af relevante, fysiske lokationer til afholdelse af valg yderst begrænset. Dette giver aktuelt en udfordring for Sdr. Sejerslev valgdistrikt, hvor det tidligere afstemningssted i forsamlingshuset pt. er under konkursbehandling, og det derfor er usikkert, om der fortsat kan afvikles valg i lokalerne.

Som supplement kan det oplyses, at fra kommunalvalget i 2021 til kommunalvalget i 2025 er antallet af afstemningssteder reduceret med 69 på landsplan, mens stemmeprocenten steg fra 67,2% i 2021 til 69,2% i 2025. I de sønderjyske kommuner har Haderslev reduceret antallet af valgsteder fra 34 til 22 valgsteder svarende til 35 %. De øvrige sønderjyske kommuner har ikke reduceret antallet af valgsteder i seneste kommunalvalsperiode.

### **Stemmeberettigede pr. afstemningssted i gennemsnit i de sønderjyske kommuner ved Kommunalvalget 2025.**

Data jf. Valg.dk

| Kommune                                                  | Tønder | Aabenraa | Sønderborg | Haderslev |
|----------------------------------------------------------|--------|----------|------------|-----------|
| Antal afstemningssteder                                  | 22     | 18       | 17         | 22        |
| Antal stemmeberettigede                                  | 29.002 | 46.882   | 59.907     | 44.504    |
| Antal stemmeberettigede pr. afstemningssted i gennemsnit | 1.318  | 2.605    | 3.524      | 2.023     |

Se bilag 1 for antal stemmeberettigede og antal afgive stemmer på Tønder Kommunes 22 nuværende afstemningssteder ved Kommunalvalget 2025.

Der tages udgangspunkt i data fra Kommunalvalget, da der her er flere stemmeberettigede i Tønder Kommune end ved Folketingsvalget, grundet krav om dansk statsborgerskab.

### **Forslag til justering af rammer**

På baggrund af ovenstående foreslås at afstemningssteder med under 500 stemmeberettigede flyttes til et nærliggende afstemningssted, bortset fra Rømø. Rømø vil, hvis der ses bort fra

dæmningen, være omfattet af valglovens § 54, stk. 5 om mulighed for at brevstemme på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningssted. Herudover foreslås det, at afstemningssted Nørre Løgum flyttes til Løgumkloster grundet den korte geografisk afstand. Med forslaget reduceres de nuværende 22 valgsteder til 16 valgsteder.

|   | Nuværende afstemningssted | Antal stemmeberettigede KV / FV | Nærtliggende afstemningssted | Afstand i km.* |
|---|---------------------------|---------------------------------|------------------------------|----------------|
| 1 | Branderup                 | 392 / 336                       | Agerskov                     | 4,7            |
| 2 | Visby                     | 411 / 358                       | Bredebro                     | 6,9            |
| 3 | Sdr. Sejerslev            | 458 / 346                       | Højer                        | 3,7            |
| 4 | Vodder                    | 463 / 383                       | Brøns                        | 8,1            |
| 5 | Døstrup                   | 498 / 391                       | Skærbæk                      | 5,8            |
| 6 | Nørre Løgum               | 1.011 / 896                     | Løgumkloster                 | 1,5            |

\*Afstand er målt fra afstemningssted til afstemningssted.

### Supplerende tiltag

Justering af valgdistrikterne kan ikke stå alene i forhold til at fastholde vælgernes opmærksomhed på at deltage i demokratiet og stemme til valghandlinger, men bør suppleres af øvrige relevante tiltag.

Med inspiration fra andre kommuner, eksempelvis Haderslev Kommune, kan der etableres pop-up brevstemmesteder efter behov indenfor det geografiske område, der tidligere har udgjort et særskilt valgdistrikt inden sammenlægning. Valgbestyrelsen bemyndiges til at justere brugen af pop-up brevstemmesteder efter behov.

Muligheden for at brevstemme på nuværende brevstemmesteder og brevstemning i eget hjem synliggøres yderligere. Brevstemmestederne gøres let tilgængeligt med tilpassede åbningstider. Valgbestyrelsen bemyndiges til at fastsætte tilpassede åbningstider efter behov, så tilgængeligheden forbedres.

## ØKONOMI

Det forventes, at justeringen af rammerne for afholdelse af valg ikke vil medføre øgede udgifter, og kan afholdes inden for nuværende ramme.

## INDSTILLING DIREKTIONEN INDSTILLER,

at der træffes principbeslutning om justering af rammer for valgaftoldelse i Tønder Kommune,

at valgbestyrelsen bemyndiges til at træffe beslutningen om brevstemmesteder i overensstemmelse med forslaget,

at Økonomiudvalget sender forslaget til justering af rammerne i høring til de lokale partiforeninger samt til Handicaprådet, 60+ Seniorrådet og berørte lokalråd, og

at indstillingen med de indkomne høringssvar, videresendes til Kommunalbestyrelsen.

## **BESLUTNING**

---

Økonomiudvalget sender forslaget til høring hos de nævnte parter, og afventer stillingtagen til efter at høringssvar er modtaget retur.

Claus Hansen deltog ikke i mødet.